

Вінницький державний педагогічний університет
імені Михайла Коцюбинського

ЗАТВЕРДЖУЮ
Ректор Вінницького державного
педагогічного університету
імені Михайла Коцюбинського

_____ доц. Лазаренко Н.І.
« ____ » _____ 2018 р.

ПРОГРАМА І КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ
з основ науково-педагогічних досліджень
для вступу на ОС магістра

Галузь знань: **01 Педагогічна освіта**
Спеціальність: **013 Початкова освіта**
(денна і заочна форми навчання)

Голова фахової
атестаційної комісії

Лапшина І.М., канд. пед наук,
доцент кафедри дошкільної та
початкової освіти

Вінниця – 2018

Пояснювальна записка

Зміни в соціально-економічному, політичному і духовному житті суспільства на етапі розбудови української державності диктують необхідність оновлення сфери освіти, якісної перебудови підготовки педагогічних кадрів. Формування творчого вчителя, здатного приймати сміливі рішення, продукувати і реалізовувати у практичній діяльності перспективні ідеї, інноваційні проекти, які відображають нагальні потреби сучасної школи, має стати загальнодержавним завданням. Характерною ознакою сьогодення в галузі професійно-педагогічної підготовки учительських кадрів є підвищення їх загальнонаукового рівня, активізація самоосвітньої діяльності, ріст наукової компетентності. Принципово новою є орієнтація майбутніх учителів на поєднання навчально-виховної роботи в школі з науковими пошуками і на усвідомлення вчительської роботи як наукової діяльності у стінах школи, тому процес ступеневої підготовки студентів у вищому навчальному закладі освіти все більше повинен спиратися на самостійну, близьку до дослідницької, діяльність студентів.

Закон України „Про освіту” розглядає наукову діяльність як важливу складову підготовки спеціалістів. Навчання студентів освітнього ступеня „магістр” спеціальності „Початкова освіта” покликане вирішити проблему якісної підготовки учителів до організації педагогічного процесу в школі, сформувати творчу особистість учителя початкових класів, здатного розв'язувати складні педагогічні завдання, цілеспрямовано і грамотно здійснювати науковий пошук, займатися дослідницькою діяльністю.

З огляду на це глибоке розуміння суті педагогічних явищ, інноваційне розв'язання неординарних педагогічних завдань неможливе без використання методів наукового пізнання, правильної, логічної побудови дослідницького процесу, уміння аналізувати й передбачати його подальший розвиток.

Оскільки навчання студентів у магістратурі передбачає обов'язкове написання магістерської роботи, яка має на меті систематизацію, закріплення, розширення отриманих у вузі теоретичних і практичних знань зі спеціальності та застосування їх при вирішенні конкретних наукових, виробничих та інших завдань; розвиток уміння узагальнювати і критично оцінювати теоретичні положення, виробляти власну точку зору з проблем дослідження; розвиток навичок самостійної роботи і оволодіння методикою дослідження, зокрема педагогічного експерименту, комп'ютерною технікою, що пов'язано з темою роботи; формування уміння робити висновки і розробляти конкретні методичні рекомендації при розв'язанні виявлених проблемних питань, то логічним є включення до вступного випробування запитань з проблем організації і проведення наукового дослідження.

Слід зауважити, що на момент вступу до магістратури вступники – випускники ступеня вищої освіти „бакалавр” мають певні знання і вміння з цього аспекту професійної підготовки у вищому навчальному закладі, тому такі знання і вміння можуть підлягати перевірці і слугувати одним із основних орієнтирів при вступному випробуванні.

Вступники повинні знати:

- місце науково-дослідної роботи в структурі професійної підготовки вчителя початкових класів;
- систему організації науково-дослідної роботи студентів вищого педагогічного навчального закладу;
- основні вимоги до педагога-дослідника;
- сучасну психолого-педагогічну проблематику;
- методологію наукового дослідження, методологічні принципи пізнання психолого-педагогічних явищ;
- загальний алгоритм виконання наукового дослідження;
- структуру, зміст та етапи організації педагогічного дослідження;
- завдання курсових, дипломних, магістерських досліджень;
- вимоги до курсової та інших студентських наукових робіт;
- методику роботи над мікродослідженням (курсним, дипломним (рівня – бакалавр, спеціаліст), магістерським дослідженням);
- основні методи дослідження педагогічних явищ (загальнотеоретичні і емпіричні);
- типологію наукової інформації та основні види видань;
- види каталогів і картотек, особливості роботи з ними;
- методику роботи з літературою;
- сучасні вимоги до оформлення наукової продукції та використання посилань на наукові джерела;
- основні способи короткої фіксації змісту прочитаного;
- методику констатувального та формувального етапів експерименту;
- особливості дидактичного експерименту й експерименту, що визначає ефективність виховної діяльності;
- сутність педагогічної діагностики як обов'язкової складової наукового експерименту та педагогічної діяльності вчителя сучасної школи;
- методики діагностичного дослідження основних педагогічних явищ сучасної школи;
- найпростіші способи статистичної обробки та зведення кількісних показників результатів дослідження;
- методику впровадження результатів дослідження;
- основні форми звітності про дослідження;
- основні вимоги до оформлення студентської наукової роботи;
- критерії оцінювання студентської наукової роботи.

Вступники повинні уміти:

- працювати з науковою літературою;
- самостійно здобувати й застосовувати знання про педагогічний процес, передавати свій досвід колегам;
- аналізувати основні поняття з проблеми, що досліджується;
- підготувати та оформити картотеку наукової літератури з теми власного мікродослідження;
- підготувати та оформити згідно сучасних вимог список літератури;
- проводити планування науково-педагогічного дослідження;

- визначати актуальність досліджуваної проблеми;
- розробляти науковий апарат конкретної педагогічної теми дослідження (визначати об'єкт, предмет, мету, завдання, базу дослідження; формулювати дослідницьку гіпотезу);
- розробляти методику науково-педагогічного дослідження;
- користуватися різноманітними методами дослідження, оптимально поєднуючи їх;
- користуватися діагностичними методиками вивчення педагогічних явищ;
- вивчати педагогічну документацію, результати діяльності, письмових, графічних, творчих робіт учнів;
- проводити педагогічне спостереження;
- розробляти анкети для вивчення окремих педагогічних явищ;
- аналізувати, узагальнювати і впроваджувати в практику педагогічний досвід учителів;
- організовувати та проводити педагогічний експеримент (констатувальний та формувальний етапи);
- робити статистичну обробку та графічне оформлення результатів дослідження;
- робити науково обґрунтовані висновки за результатами дослідження;
- підготувати й оформити відповідно до вимог наукової праці мікродослідження з проблеми, що досліджується;
- володіти культурою наукової праці;
- скласти рецензію на наукову роботу;
- представляти і захищати основні положення проведеного дослідження, чітко відповідати на поставлені запитання.

На основі вищеперерахованих знань і умінь вступників складено перелік теоретичних питань для вступного випробування.

Друга частина вступного випробування полягає у презентації власних наукових здобутків вступників. Вона повинна містити:

- коротку доповідь (на 7-10 хв.) із досліджуваної наукової проблеми (якщо така є), в якій висвітлено актуальність теми дослідження, науковий апарат дослідження (об'єкт, предмет, мета, завдання, гіпотеза, методи, які використовувались у процесі науково-дослідницької роботи); основні результати дослідження (що вдалося встановити, виявити, довести);
- друковану наукову роботу (дипломну роботу чи курсове дослідження);
- результати апробації наукових здобутків на конференціях (різного рівня), семінарах; дипломи, сертифікати учасників наукових зібрань;
- власні публікації з досліджуваної проблеми (статті, тези в журналах, газетах, збірках).

Оцінювання результатів вступного випробування здійснюється за 100-бальною шкалою. Розподіл балів подано у табл. 1.

Таблиця 1.

**Розподіл рейтингових балів за видами діяльності вступників на
вступному випробуванні**

Види діяльності	Критерії оцінювання	Кількість балів
Знаннєвий аспект (теоретична частина)	1. Чіткість і правильність тлумачення основних дефініцій: • точність визначення понять, які заявлені в питанні; • свідомий виклад матеріалу; • глибина і системність знань; • педагогічна ерудиція; • рівень професійного мислення.	30
	2. Вміння транслювати теоретичні педагогічні знання у площину організації власного наукового дослідження	10
	3. Логіка побудови відповіді: • структура відповіді; • послідовність викладення фактів; • аргументованість висновків.	5
	4. Культура мовлення: • темп мовлення; • інтонаційність; • повнота та лаконічність мовлення; • чистота мовленнєвого словника; • словниковий запас.	5
Науково-діяльнісний аспект (презентація наукових здобутків абітурієнта)	1. Висвітлення основних результатів досліджуваної проблеми (актуальність теми дослідження, науковий апарат дослідження: об'єкт, предмет, мета, завдання, гіпотеза, методи, які використовувались у процесі науково-дослідницької роботи тощо) та представлення власне друкованої наукової роботи	30
	2. Представлення результатів апробації наукових здобутків на конференціях (різного рівня), семінарах; демонстрація дипломів, сертифікатів учасників наукових зібрань	10
	2. Власні публікації з досліджуваної проблеми (статті, тези в журналах, газетах, збірках).	10
	Всього:	100

**Перелік питань
для вступу вступників до інституту педагогіки, психології і мистецтв на
навчання за освітнім ступенем “магістр”**

Частина І. Знаннявий аспект (Теоретична частина)

1. Науково-дослідна робота в структурі професійної підготовки вчителя початкових класів.
2. Сучасна психолого-педагогічна проблематика.
3. Роль особистості науковця в педагогічному дослідженні. Риси педагога-дослідника, його творчі та ділові якості. Наукова організація розумової праці.
4. Завдання та критерії оцінювання наукової роботи (курсового, дипломного дослідження).
5. Методологічні принципи пізнання психолого-педагогічних явищ: об'єктивності, достовірності і повноти досліджень; детермінізму; історизму; єдності теорії і практики; цілісності вивчення педагогічного явища чи процесу; поєднання наукової сміливості з надзвичайною передбачливістю.
6. Методологічні принципи пізнання психолого-педагогічних явищ: пізнаванності; розвитку; систематичності; єдності вивчення і виховання дитини; одночасного вивчення колективу і особистості; комплексного використання методів дослідження проблем педагогіки; педагогічної ефективності.
7. Інформаційне забезпечення наукових досліджень. Каталог, картотека.
8. Основні види наукової продукції, їх характеристика.
9. Використання наукових джерел у дослідженнях студентів ВНЗ.
10. Методика роботи з літературою. Способи фіксації змісту опрацьованого матеріалу. Вимоги до написання наукової статті.
11. Бібліографічний апарат дослідження. Способи упорядкування списку використаної літератури, оформлення посилань.
12. Вимоги до науково-педагогічного дослідження: зміст, структура, оформлення.
13. Основні етапи підготовки і виконання науково-педагогічного дослідження.
14. Порядок виконання курсових, дипломних робіт. Основні етапи роботи над дослідженням.
15. Планування наукового дослідження (план-графік, план дипломної роботи).
16. Розробка програми і методики наукового дослідження.
17. Складання програми констатувального етапу експерименту.
18. Складання програми формувального етапу експерименту.
19. Науковий апарат дослідження.
20. Вступ до наукового дослідження, логіка його побудови.
21. Висновки до наукового дослідження, їх структурні компоненти, логіка побудови.
22. Додатки, вимоги до їх подання у педагогічному дослідженні.
23. Методи наукового дослідження, їх класифікація.
24. Поняття про методи наукового пізнання. Характеристика теоретичних методів наукового дослідження.
25. Емпіричні методи наукового дослідження, їх характеристика.
26. Характеристика методів опитування.

27. Експеримент як основа педагогічного дослідження. Види експерименту: лабораторний, природний; констатувальний, формувальний, контрольний.
28. Рецензування наукових робіт.
29. Методика підготовки та захисту наукового дослідження.
30. Представлення результатів науково-дослідної роботи (участь у конференціях, захист, публікації).

Частина II

Презентація наукових здобутків вступника (науково-діяльнісний аспект)

Презентація наукових здобутків вступника повинна містити:

- 1) коротку доповідь (на 7-10 хв.) із досліджуваної наукової проблеми (якщо така є), в якій висвітлено актуальність теми дослідження, науковий апарат дослідження (об'єкт, предмет, мета, завдання, гіпотеза, методи, які використовувались у процесі науково-дослідницької роботи); основні результати дослідження (що вдалося встановити, виявити, довести);
- 2) друковану наукову роботу (дипломну роботу чи курсове дослідження);
- 3) результати апробації наукових здобутків на конференціях (різного рівня), семінарах; дипломи, сертифікати учасників наукових збірань;
- 4) власні публікації з досліджуваної проблеми (статті, тези в журналах, газетах, збірках).

Рекомендована література:

Основна

1. Артемчук Г. І. Методика організації науково-дослідної роботи : навчальний посібник для студентів та викладачів вищих навчальних закладів / Г. І. Артемчук. – К. : Форум, 2000. – 270 с.
2. Гончаренко С. У. Педагогічні дослідження: методологічні поради молодим науковцям / С. У. Гончаренко. – Київ ; Вінниця, 2008. – 278 с.
3. Горкуненко П. П. Основи науково-педагогічних досліджень : навчально-методичний посібник / П. П. Горкуненко. – Рівне : РДГУ, 2006. – 134 с.
4. Кіт Г. Г. Методи науково-педагогічних досліджень : навчально-методичний посібник для самостійної роботи студентів / Г. Г. Кіт. – Вінниця, 2000. – 72 с.
5. Кіт Г. Г. Робота з літературою як метод науково-педагогічного дослідження : методичні матеріали для самостійної роботи студентів / Г. Г. Кіт. – Вінниця : ПП «АІСТ-прес», 1998. – 24 с.
6. Кловак Г. Т. Основи педагогічних досліджень : навчальний посібник для вищих педагогічних навчальних закладів / Г. Т. Кловак. – Чернігів : Чернігівський держ. центр науково-технічної і економічної інформації, 2003. – 260 с.
7. Ковальчук В. В. Основи наукових досліджень : навчальний посібник / В. В. Ковальчук. – К. : Видавничий Дім «Слово», 2009. – 240 с.
8. Крушельницька О. В. Методологія та організація наукових досліджень : навчальний посібник / О. В. Крушельницька. – К. : Кондор, 2009. – 206 с.
9. Максименко С. Д. Теорія і практика психолого-педагогічних досліджень / С. Д. Максименко. – К. : НДІП, 1990. – 240 с.

10. Романчиков В. І. Основи наукових досліджень : навчальний посібник / В. І. Романчиков. – К. : Центр учбової літератури, 2007. – 254 с.
11. Рудницька О. П. Основи педагогічних досліджень : підручник для студентів вищих навчальних закладів / О.П. Рудницька, А.Г. Болгарський, Т.Ю. Свистельнікова. – К., 1998. – 142 с.
12. Сметанський М. І. Технологія педагогічних досліджень : навчальний посібник / М. І. Сметанський, І. М. Найдьонов, І. Л. Холковська. – Вінниця, 1997. – 31 с.

Додаткова

1. Вайндорф-Сысоева М. Е. Технология исполнения и оформление научно-исследовательской работы : учебно-методическое пособие / М. Е. Вайндорф-Сысоева. – М. : ЦГЛ, 2006. – 96 с.
2. Камінський О. М. Основи наукових досліджень / О. М. Камінський ; ВДПУ; природн.- геог. ф-т. - Вінниця, 2006. - 54 с.
3. Кіт Г. Г. Застосування інформаційних технологій у науково-дослідній роботі : навчально-методичний посібник / Г. Г. Кіт, В. І. Імбер. – Вінниця : ВДПУ імені Михайла Коцюбинського, 2007. – 48 с.
4. Кловак Г. Т. Педагогіка наукової школи : навчально-методичний посібник для вищих педагогічних навчальних закладів / Г. Т. Кловак. – Чернігів, 2004. – 208 с.
5. Коломієць В. О. Як виконувати курсову роботу : методичний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів / В. О. Коломієць. – К. : Вища школа. – 2003. – 66 с.
6. Кочетов А. И. Культура педагогического исследования / А. И. Кочетов. – 2-е изд., испр. и доп. – Минск, 1996. – 312 с.
7. Лудченко А. А. Основы научных исследований / А. А. Лудченко, Я. А. Лудченко, Т. А. Примак. – К. : Знання, 2000. – 114 с.
8. Організація та методика проведення науково-педагогічних досліджень студентами вищих навчальних закладів : посібник для студентів вищих навчальних закладів / колектив авторів: М. І. Соловей, Є. С. Спіцин, К. К. Потапенко, З. М. Шалік. – К. : Ленвіт, 2004. – 143 с.
9. Основи методології та організації наукових досліджень : навч. посібник / ред. А. Є. Конверський ; МОН України, Київський нац. ун-т ім. Т. Шевченка. - К. : Центр учбової літератури, 2010. - 352 с.
10. Пилипчук М. І. Основи наукових досліджень : підручник / М. І. Пилипчук, А. С. Григор'єв, В. В. Шостак. – К. : Знання, 2007. – 270 с.
11. Сидоренко В. К. Основи наукових досліджень : навчальний посібник для вищих педагогічних закладів освіти / В. К. Сидоренко, П. В. Дмитренко. – Київ, 2000. – 259 с.
12. Соловійов С. М. Основи наукових досліджень : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / С. М. Соловійов. - К. : [Центр учбової літератури], 2007. - 175 с.
13. Спіцин Є.С. Методика організації науково-дослідної роботи студентів у вищому закладі освіти : навчальний посібник / Є. С. Спіцин. – К. : Видавничий центр КНЛУ, 2003. – 120 с.
14. Стадніченко О.О. Основи наукових досліджень та інформаційна культура студентів : навчальний посібник / О. О. Стадніченко, І. Л. Мацегора. –

- Запоріжжя : Запорізький національний університет, 2009.- 190 с.
15. Цехмістрова Г. С. Основи наукових досліджень : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів, магістрів, аспірантів, наукових працівників тощо / Г. С. Цехмістрова. – К. : Видавничий дім «Слово», 2004. – 240 с.
 16. Шейко В. М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності : підручник / В. М. Шейко, Н. М. Кушнарєнко. – 3-тє вид., стер. – К. : Знання-Прес, 2003. – 295 с.